

PODKARPACKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
z siedzibą w Przemyślu
Delegatura w Rzeszowie
35-064 Rzeszów, ul. Mickiewicza 7

Rz-IRN.5183.17.2024.AM

Rzeszów, dnia 05.03.2024 r

**Urząd Miejski w Dębicy
ul. Ratuszowa 2
39-200 Dębica**

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegatura w Rzeszowie na podstawie art. 27 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w odpowiedzi na pismo Pana Macieja Małocięcia Zastępcy Burmistrza Dębicy z dnia 16.01.2024 r (data wpływu 19.01.2024 r.) dotyczące remontu i konserwacji synagogi nowomiejskiej w Dębicy wpisanej do rejestru zabytków pod nr A—1707 z 01.02.2021 r. położonej na działce nr ewid. 1629/10 obręb 4 oraz po dokonaniu wizji lokalnej w dn. 12.02.2024 roku w obecności m.in. Zastępcy Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Pana Bartosza Bodubny oraz Zastępcy Burmistrza Dębicy Pana Macieja Małocięcia **stwierdza konieczność przeprowadzenia pilnych działań remontowych z uwagi na bardzo zły stan zachowania obiektu. Synagoga posiada dużą wartość historyczną i architektoniczną.**

W 2018 roku została opracowana przez Pana Tadeusza Bochyńskiego (uprawnionego kierownika budowy w specjalności konstrukcyjno-budowlanej) „Dokumentacja i ocena stanu technicznego budynku byłej Synagogi Nowomiejskiej w Dębicy” będąca w dyspozycji Urzędu Miasta Dębica. W/w opracowanie nie zawiera jednak badań i zaleceń po wykonaniu odkrywek fundamentów i posadzki. W/w opracowanie należy uzupełnić o wyniki badań z przeprowadzonych odkrywek fundamentów i posadzki lub zlecić nowe opracowanie.

Po oględzinach obiektu zostało stwierdzone, że faktyczny stan budynku odpowiada w/w ekspertyzie i podczas opracowywania zakresu prac remontowych należy również wziąć po uwagę wytyczne, które są tam zawarte.

Ze strony konserwatorskiej zaleca się w co następuje :

Fundamenty:

Ponieważ głównym problemem tego budynku jest znaczne zawilgocenie murów elewacji i słupów wewnętrznych, sięgające około 2-4 m od posadowienia budynku wszelkie prace w pierwszej kolejności należy rozpocząć od osuszenia fundamentów i ich zabezpieczenia przed niszczącym działaniem wody i soli.

Należy wykonać odkrywki fundamentów, które pozwolą na określenie pierwotnego poziomu gruntu wokół budynku oraz dążyć do przywrócenia pierwotnego poziomu terenu wokół budynku. Korona fundamentów powinna być powyżej poziomu gruntu.

Po dokonaniu odsłonięcia fundamentów należy wykonać drenaż i zbadać zasadność zastosowania pionowej izolacji oraz uzgodnić ewentualną technologię jej wykonania (jak pokazują prace konserwatorskie przy obiektach, gdzie użyto folii grzybkowej na fundamenty starych budowli, ta metoda jest nieskuteczna, a wręcz szkodząca zabytkowi, podobnie jest z lepikiem asfaltowym.) Należy uzgodnić metodę i zasadność użycia pionowej i poziomej izolacji fundamentów, ścian i słupów oraz ewentualnego podbicia fundamentów.

Istotnym elementem jest również odsunięcie chodnika i parkingów, w tym momencie przyległych do elewacji od strony elewacji północno-zachodniej (ul. Krakowska), elewacji północno i południowo - wschodniej (parkingi od ul. Ogrodowej) oraz elewacji frontowej na minimum 1,5, m. Utwardzenia brukiem lub innym materiałem powinny być tylko dojścia do drzwi głównych i bocznych synagogi.

Należy wykonać odpowiednie profilowanie terenu z odpowiednimi spadkami – od zabytku, tak, by wody opadowe mogły szybko i swobodnie spływać jak najdalej od ścian. W celu uniknięcia zawilgocenia murów wodą odpryskową nie należy wykonywać opaski z betonu, kamienia czy innego kruszywa. Teren wokół należy obsiać trawą lub zastosować zielen izolacyjną (np. krzewy).

Zgodnie z zaleceniami Generalnego Konserwatora Zabytków należy precyzyjnie ustalić przyczynę oraz stopień zawilgocenia murów (DOZ-KiNK.6521.12.2022.AOS Wytyczne Generalnego Konserwatora Zabytków w sprawie przeciwdziałania zawilgoceniom budowli zabytkowych). „Pełna dokumentacja (...) jest pomocna w podejmowaniu prawidłowych decyzji o kolejnych działaniach.”. W związku z powyższym zaleca się opracować osobną dokumentację opartą na wykonanych badaniach mykologicznych i podjętych działaniach zabezpieczających.

Ściany zewnętrzne

Biorąc pod uwagę zły stan zachowania elewacji obiektu zaleca się przeprowadzanie prac remontowo-konserwatorskich zachowując zabytkowy układ kompozycyjny elewacji. Należy uzupełnić i odtworzyć metodą tradycyjną brakujące, uszkodzone elementy detali architektonicznych (m.in. lizeny, gzymsy, parapety).

Przed przystąpieniem do prac w obrębie elewacji należy przeprowadzić badania w celu ustalenia pierwotnej kolorystyki tynków. Badanie te powinny być udokumentowane (dokumentacja złożona do tut. urzędu) i przeprowadzone przez uprawnionego konserwatora zabytków. Kolorystyka tynków zewnętrznych powinna być ustalona z tut. urzędem po wykonaniu próbek na elewacji 1x1m dla jednego koloru. Tynki wtórne i wykonane na zaprawie cementowej należy usunąć, ponieważ utrzymują zawilgocenie i uniemożliwiają wyschnięcie muru.

Ściany wewnętrzne:

Przed przystąpieniem do jakichkolwiek prac na ścianach wewnętrznych należy zlecić wykonanie badań na polichromię na ścianach oraz sklepieniu, które powinny być przeprowadzone przez uprawnionego konserwatora zabytków. Ustalenia wynikłe w toku badań będą determinowały dalsze prace w obrębie ścian (renowacja tynków, prowadzenie

i umieszczenie instalacji itp.). Wyniki z badań należy złożyć i przedstawić w WUOZ (Rzeszów) w celu uzgodnienia dalszego zakresu prac oraz kolorystyki wewnętrznej obiektu.

Dodatkowo: Wszelkie prace przy polichromii i na pierwotną kolorystykę tynków zewnętrznych mogą być wykonywane tylko przez uprawnionych konserwatorów zabytków na podstawie osobnego pozwolenia konserwatorskiego.

Sklepienia/stropy:

Po wykonanych badaniach na polichromię należy przystąpić do uzgodnionych prac remontowych sklepień i stropów obiektu.

Dach, więźba dachowa, rynny i obróbki blacharskie:

Wg w/w badań mykologicznych sporządzonych w 2018, oraz wizji lokalnej, więźba dachowa jest w średnim stanie technicznym. Należy wykonać remont uszkodzonych części więźby przez wymianę i przez impregnację malarską, jeżeli jest taka wskazana, oraz prawidłowo podeprzeć wymagane elementy konstrukcyjne.

Sugeruje się, wymienić poszycie dachu na blachę płaską (kolorystyka dachu – patynowany ocynk), oraz dostosować do niej odpowiednie orynnowanie i obróbkę blacharską. W przypadku konieczności wymiany zniszczonych elementów, należy je odtworzyć na wzór oryginalnych i zabezpieczyć przed korozją biologiczną.

Jeżeli prace będą etapowane (wymiana poszycia dachu będzie przewidziana do realizacji kolejnych latach), należy w pierwszym etapie wykonać bieżący remont dachu wraz z uzupełnieniem/naprawą orynnowania i reparacją obróbek blacharskich na wzór oryginalnych.

Ślusarka okienna

Ze stanowiska konserwatorskiego dopuszcza się aluminiową stolarkę okienną (z pakietem trzyszybowym spełniającym obecne wymagania WT) o cienkim profilu z odtworzeniem istniejących podziałów w oparciu o wykonaną inwentaryzację rysunkowo-pomiarową w skali 1:10. Projekt przedstawić do uzgodnienia z tut. urzędem.

Stolarka drzwiowa

Ze stanowiska konserwatorskiego dopuszcza się wykonanie nowych drewnianych drzwi płycinowych, (z naświetlem lub bez - w zależności od konstrukcji i umiejscowienia drzwi) o odpowiednich parametrach cieplnych. Projekty drzwi zewnętrznych i wewnętrznych należy uzgodnić z tut. urzędem.

Posadzka

Parter - Należy wykonać odkrywki na obecność pierwotnych warstw posadzki oraz określić jej pierwotny poziom. Kolorystykę i rodzaj nowej posadzki, w oparciu o przeprowadzone badania, należy uzgodnić z tut. urzędem

Piętro – należy ustalić stan obecnego drewnianego stropu, wymienić bądź wykonać nowy strop drewniany wykończony deską lub parkietem – do uzgodnienia z tut. urzędem

Instalacje elektryczne, wod.-kan., CO, inne

Wszelkie prace związane z instalacjami należy wykonywać dopiero po przeprowadzeniu badań na obecność polichromii i po wydaniu pozwolenia z tut. urzędu o możliwości wszczęcia tych prac.

-należy zdemontować poprzednie instalacje i zamontować nowe dostosowane do współczesnych wymogów użytkowych i p.poż. – przebieg instalacji należy konsultować z tut. urzędem.

- umieszczenie wszelkich elementów instalacyjnych /pomocniczych /urządzeń technicznych /końcowych /wspomagających, należy konsultować z tut urzędem. Nowoprojektowane jednostki w miarę możliwości należy umieszczać w przestrzeni strychu.

DODATKOWO:

- należy rozebrać komin od dobudowanej i nie istniejącej dziś kotłowni.
- sugeruje się zaznaczyć w elewacji dawny portal drzwiowy i obramowanie okienne zamurowane po II wojnie światowej w elewacji południowo- wschodniej
- należy usunąć z okrągłego okna elewacji wschodniej wentylator. Okno zabezpieczyć stolarką w uzgodnieniu z tut. urzędem
- należy usunąć kratę znajdującą się w przedsionku budynku
- wyjście na balkon babińca - odsklepić, wykonać nowe płycinowe drewniane drzwi z przeszkleniami i naświetlem, wymienić barierki
- okna babińca – należy odsklepić i zamontować przeszklenia/okna
- drzwi na babińcu do pomieszczenia biurowego na piętrze – odsklepić i odtworzyć wnękę drzwiową w formie łuku.
- w celu lepszego wykorzystania przestrzeni babińca na przyszłe funkcje dopuszcza się ze stanowiska konserwatorskiego usunięcie drzwi z klatki schodowej i dzielące pomieszczenia wewnątrz (do pomieszczenia biurowego).

Stan zachowania synagogi wymaga podjęcia pilnych prac remontowo-konserwatorskich w ścisłej współpracy z naszym urzędem.

Sugeruje się aby program prac uprawnionego wykonawcy, projekt remontu oraz pokrycia dachowego przedstawić do zaopiniowania w tut. urzędzie przed złożeniem wniosku o wydaniem pozwolenia konserwatorskiego na w/w prace.

Z upoważnienia

Podkarpackiego Wojewódzkiego

Konserwatora Zabytków

(-)

Bartosz Podubny

ZASTĘPCA PODKARPACKIEGO WOJEWÓDZKIEGO

KONSERWATORA ZABYTKÓW

(Podpisane bezpiecznym podpisem elektronicznym)

Do wiadomości:

1. a/a Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegatura w Rzeszowie

UPP - Urzędowe Poświadczenie Przedłożenia

Identyfikator Poświadczenia: ePUAP-UPP127075559

Adresat dokumentu, którego dotyczy poświadczenie

Nazwa adresata dokumentu: URZĄD MIEJSKI W DĘBICY

Identyfikator adresata: 7b327fbhxx

Rodzaj identyfikatora adresata: ePUAP-ID

Nadawca dokumentu, którego dotyczy poświadczenie

Nazwa nadawcy: WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW Z SIEDZIBĄ W PRZEMYSŁU

Identyfikator nadawcy: WUOZPrzemysl

Rodzaj identyfikatora nadawcy: ePUAP-ID

Dane poświadczenia

Data doręczenia: 2024-03-05T15:10:08.305

Data wytworzenia poświadczenia: 2024-03-05T15:10:08.305

Identyfikator dokumentu, którego dotyczy poświadczenie: DOK181210132

Dane uzupełniające (opcjonalne)

Rodzaj informacji uzupełniającej: Źródło

Wartość informacji uzupełniającej: Poświadczenie wystawione przez platformę ePUAP

Rodzaj informacji uzupełniającej: Identyfikator ePUAP dokumentu

Wartość informacji uzupełniającej: 181210132

Rodzaj informacji uzupełniającej: Informacja

Wartość informacji uzupełniającej: Zgodnie z art. 39¹ par. 1 k.p.a., w związku z art. 158 ust. 1 ustawy o doręczeniach elektronicznych, pisma powiązane z przedłożonym dokumentem będą przesyłane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rodzaj informacji uzupełniającej: Pouczenie

Wartość informacji uzupełniającej: Zgodnie z art. 39¹ par. 1d k.p.a., w związku z art. 158 ust. 1 ustawy o doręczeniach elektronicznych, istnieje możliwość rezygnacji z doręczania pism za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Dane dotyczące podpisu

Poświadczenie zostało podpisane - aby je zweryfikować należy użyć oprogramowania do weryfikacji podpisu

Lista podpisanych elementów (referencji):

referencja ID-3e77606a8625e14a1a75a9e02b827bf6 :

referencja ID-2a9fba8b37c7c2e92b7de406cffb56f4 : koperta.xml

referencja : #xades-id-fe2a90a104f27d29c4a13f5c01afb560

Data wykonania wydruku UPO

2024-03-06

Czytelny podpis sporządzającego wydruk

INSPEKTOR

Elżbieta Magierska

